

Wij zijn de tuin, de roos zit in ons.

Wij zijn de tuin, de roos zit in ons (Turks volkiedje) Stockholm 2006. De Turkse auteur Orhan Pamuk wint de Nobelprijs voor Literatuur. In zijn dankrede vertelt Orhan Pamuk over het mysterieuze koffertje van zijn vader. Het stond daar al heel zijn jeugd in een hoek van de kamer. Orhan mocht het slechts na zijn vaders dood openen. Misschien zaten er een paar zaken in die Orhan zouden kunnen interesseren. Het bleken schrijfsels te zijn die hij nooit aan de buitenwereld had durven tonen. Het beeld dat Orhan van zijn vader altijd had gehad, bleek niet helemaal te kloppen. Zijn vader had blijkbaar iets met schrijven, had ervan gedroomd misschien ooit eens schrijver te kunnen worden. En nu beheerste zijn zoon het geschreven woord zo goed dat hij de Nobelprijs voor literatuur had gewonnen.

Toen ik het nieuws langs de radio vernam, kwam er een gevoel van bevestiging in mij op: mijn keuze die ik destijds had gemaakt om Turks te studeren, bleek meer dan gegrond. Zoals Orhan op dat ogenblik terughadacht aan zijn vader, herinnerde ik me de zomerlezing die mijn vader en ik samen hadden bijgewoond. Zij had in mij een fascinatie voor oriëntalistiek gewekt: Arabische tekens, schrijven van links naar rechts, kalligrafie, Turks in Arabisch schrift, de geniale omschakeling naar het Latijns alfabet door Kemal Atatürk...

Nooit had ik kunnen vermoeden dat ik zelf amper 2 jaar later als beursstudent in Istanboel Turks zou studeren. En welke deuren die eerste verhakkelde zinnestjes Turks al zouden openen. In een boekenwinkeltje in Edirne vroeg ik aarzelend wat informatie. De vriendelijke babbel met de boekverkoper eindigde met een uitnodiging om 's avonds te komen eten. Uiteraard moest ik nadien mijn hotelovernachting annuleren en bij de familie blijven logeren, en kreeg ik er 's anderendaags nog een uitstap met picknick bovenop... Dit waren dus die voor vele Turken evidente, maar voor mij zo onwaarschijnlijke heilige wetten van de gastvrijheid. Op de campus maakte ik kennis met vele Turkse studenten. Tijdens mijn rondreis nadien zou ik bij verschillenden van hen kunnen logeren.

Jaren later las ik samen met mijn cursisten fragmenten uit 'Babamın bavulu', de valies van mijn vader, van Orhan Pamuk. Het plezier dat het ons lukte, overtrof alle verwachtingen. Door de jaren heen groeide ook het besef welk een rol toeval kan spelen, als je het als een kans ziet. Onlangs las ik de biografie van Hendrik Conscience. Door omstandigheden begint zijn vader oud papier te verhandelen. Hij verzamelt daartoe oude boeken, die hij op zijn zolder stockeert. Kleine Hendrik heeft een zwakke gezondheid, en trekt zich graag terug tussen de stapels oude boeken. Hij geraakt er niet op uitgekeken. Op dat zoldertje van zijn vader wordt zijn fantasie gevoed en krijgt hij interesse in boeken. Achteraf leerde hij zijn volk lezen, en werden zijn boeken in vele talen vertaald.

Het koffertje van Orhan, de stapel oud papier van Hendrik... een zomerlezing, een babbeltje in een boekenwinkel...

Jeroen Elst

